

04 ינואר 2017
סימוכין: 36737

באמצעות פקס: 02-9977341

לכבוד:
תא"ל אחוות בן חור
ראש המינהל האזרחי

הנדון: הערות והצעות מטעם המוקד להגנת הפרט לקראת פרסום נוסח חדש של קפ"ק מרחב התפר

(שלנו: 21198 מיום 7.4.2014, 21642 מיום 7.5.2014, 22353 מיום 22.6.2014; 22731 מיום 14.7.2014
שלכם: תא-29085 מיום 20.5.2014; מב(13)-8176 מיום 28.7.2014)

1. הרינו לפנות אליך בשם המוקד להגנת הפרט, לקראת פרסומו של נוסח חדש של קפ"ק מרחב התפר (להלן: **הקפ"ק**), והכל כפי שמפורט להלן.
2. הערותינו מתבססות על הניסיון רב השנים של המוקד בטיפול במאות פניות של תושבים פלסטינים בנוגע למרחב התפר. ההערות מתבססות הן על מכתבנו שבסימוכין מיום 7.4.2014 (להלן: **מכתבנו**), הן על תשובתכם שבסימוכין מיום 28.7.2014 (להלן: **תשובתכם**) והן על הניסיון שנצבר אצל המוקד מאז יציאתו של הנוסח האחרון של הקפ"ק בשנת 2014.

הנגשת הקפ"ק לאוכלוסייה הפלסטינית

3. במכתבנו ציינו כי קיימת בעייתיות בעובדה שנהלי הקפ"ק ככלל אינם נגישים לתושבים הפלסטינים. הקפ"ק מפורסם בשפה העברית בלבד ולמעט טפסים מסוימים שתורגמו בחלקם לשפה הערבית, התושבים הפלסטינים אינם יכולים להבין את הכתוב בו. אי פרסומו בערבית של קובץ נהלים מורכב ביותר, אשר לעיתים אף עורכי דין דוברי עברית נתקלים בקשיים בהבנת פשרו, אף מנוגד לפסיקת בג"ץ (ראו בג"ץ 5808/93 **חברה כלכלית לירושלים בע"מ נ' מפקד כוחות צה"ל ביהודה ושומרון**, פ"ד מט(1) 89, 100 (1995)).

כן ציינו במכתב כי אנו סבורים שעליכם למצוא דרכים יצירתיות להנגיש ולפשט את הנהלים, כך שתושב המעוניין בקבלת היתר כניסה למרחב התפר לכל צורך שהוא, יוכל להבין מהם הקריטריונים לקבלת ההיתר המבוקש, אילו מסמכים עליו לצרף לבקשתו, מתי עליו להגיש בקשה לחידוש ההיתר, מהן אפשרויות הערעור העומדות בפניו במקרה של סירוב לבקשתו, וכן הלאה.

במכתב הזכרנו כי ביום 14.9.2010 נערכה פגישה בין נציגי המוקד להגנת הפרט לבין ראש המינהל האזרחי דאז ונציגים מטעמו. בפגישה עלה נושא הפצתו של קפ"ק מעודכן, ובסיכום הפגישה שיצא מטעמכם (סימוכין: סד – 286116) נכתב כי הקפ"ק המעודכן –

"יפורסם בחלונות קבלת הקהל, בקרב משרדי הקישור הפלסטיני ובאתר האינטרנט של מתאם פעולות הממשלה בשטחים. כמו כן, בכוונת המנהל"? לתרגם את הקפ"ק לשפה הערבית" (כל ההדגשות במכתב זה הוספו).

לאור האמור, ביקשנו כי הקפ"ק יתורגם במלואו לשפה הערבית וכי יפורסם קישור לכתובת האינטרנט בה ניתן למצוא את הקפ"ק המתורגם לערבית. כמו כן ביקשנו שתדאגו לכך שעותקים מתורגמים לערבית של הקפ"ק יונחו במת"קים השונים ובמשרדי הקישור הפלסטיני.

בתשובתכם צוין כי המינהל האזרחי מתכוון לתרגם את הקפ"ק לערבית ולפרסם את הנוסח המתורגם (פסקה א3(4) למכתב). למעלה משש שנים חלפו מן המועד בו הובטח לראשונה כי הקפ"ק יתורגם לערבית וכשנתיים וחצי חלפו מאז הדבר הובטח שנית בתשובתכם, אך נוסח של הקפ"ק בערבית לא פורסם. נבקש לקבל עדכון לגבי מועד הפרסום של הקפ"ק המתורגם.

גישה בלתי סבירה וקטנונית מצד גורמי המינהל

4. לא זו בלבד אלא שבו בזמן שהקפ"ק לא תורגם לערבית ולא הונגש לאוכלוסייה שכפופה להוראותיו, המינהל האזרחי דוחה, כעניין שבשגרה, בקשות של תושבים, בטענה כי פעלו שלא בהתאם להוראות הקפ"ק, קפ"ק אותו אין הם יכולים לקרוא או להבין.

5. להשקפתנו, כל עוד הקפ"ק לא מתורגם לערבית ולא מונגש לאוכלוסייה, עליך להורות לכלל גורמי המינהל, להקל עד מאוד בדרישות מהאוכלוסייה ולא לעמוד בדקדקנות על כל אות ואות בקפ"ק, כאשר ידוע לכם כי התושבים כלל לא מודעים לדרישות בקפ"ק.

6. כך, לדוגמה, אין כל סיבה לדחות בקשה של תושב הזכאי להיתר תעסוקה חקלאית לשנתיים, אם סימן בטעות את המשבצת של היתר חקלאי, אך צירף את כלל המסמכים הנדרשים לקבלת היתר תעסוקה חקלאית. הדבר הנכון לעשות, במיוחד לאור אי עמידתכם בלוחות הזמנים שנקבעו על ידיכם בקפ"ק, הוא לבחון את הבקשה לגופה ואם התושב זכאי להיתר תעסוקה חקלאית, להנפיק עבורו היתר תעסוקה חקלאית ולא לדחות את הבקשה ולדרוש כי היא תוגש שוב.
יוער כי בעניין זה פנינו אליך ביום 20.6.2016 (סימוכין : 32433), אך לא זכינו למענה.

7. כמו כן, תושבים אשר בקשתם נדחתה אינם יכולים לדעת על אפשרותם לבקש בירור רמת"ק או ועדת ערר. נסביר : על פי הקפ"ק, עליכם למסור לכל תושב שבקשתו נדחתה טופס סירוב. מהניסיון המצטבר של המוקד עולה כי רק במקרים ספורים מקבלים תושבים לידיהם ממשרדי הקישור הפלסטיני את טופס הסירוב (בהנחה שאלו מועברים על ידיכם לקישור הפלסטיני). אם לא די בכך, תושב המקבל לידיו את טופס הסירוב, יכול לראות את הכיתוב הבא על טופס הסירוב בכל הנוגע לאפשרותו לערור על החלטה :

למידע על הקריטריונים לקבלת היתר, אפשרות ערר ובקשות נוספות, ראה את קפ"ק מרחב התפר באתר.
للاستفسار حول كيفية تقديم طلبات للتصاريح, امكانيات استفسار/ استئناف انظر الى مجموعة القوانين على الموقع
www.cogat.idf.il

כלומר, הציפייה הבלתי סבירה בעליל שלכם היא כי תושב המקבל את טופס הסירוב ינקוט בפעולות הבאות :

א. ימצא מחשב עם חיבור לאינטרנט וייכנס לאתר המתפ"ש בעברית, לפי הכתובת המצוינת על גבי הטופס.

ב. ידע כי עליו ללחוץ על הקישור "מידע ונהלים" בראש העמוד.

ג. ידע באיזה מהנושאים עליו לבחור בטבלה הבאה :

כל המשאים
כל המשאים
נהלי מתפ"ש חדשים/מעודכנים- אוקטובר 2014
בקשות והיתרים
חשמל
ארכאולוגיה
אחר
נהלים - כללי
נהלים - גשר אלנבי
נהלים מנהל האזרחי

התשובה, אגב, היא "אחר". לצורך כתיבת המכתב, נכנס הח"מ, עו"ד אשר עוסק מזה שבע שנים בנושאי מרחב התפר ואשר עברית היא שפת אימו, לאתר המתפ"ש והצליח לגלות היכן נמצא הקפ"ק רק בניסיון הרביעי (לאחר שבדק את הנושאים "בקשות והיתרים", "נהלים - כללי" ו"נהלים מנהל האזרחי").

ד. יעבור על ארבעת העמודים הראשונים של הנהלים בנושא "אחר" עד שיגיע ל"קפ"ק מרחב התפר 2014" שבעמוד החמישי.

ה. יפתח את הקפ"ק, יקרא אותו בעברית ויבין היטב את האמור בו, על אף שגם לקוראי עברית כמו הח"מ הוא לא לגמרי ברור, ובמיוחד את עמודים 7-11 העוסקים בבירור רמת"ק ובוועדת ערר.

ו. ידע האם עליו להגיש בקשה לבירור רמת"ק או לוועדת ערר, כיצד הבקשה צריכה להיות מוגשת ומה עליה לכלול.

ז. יגיע למת"ק להגיש את בקשתו לבירור רמת"ק, כאשר רוב הסיכויים שלאחר המתנה של מספר שעות הוא יישלח לקישור הפלסטיני היות והחיילים במת"ק לא מודעים לכך שבקשה לבירור רמת"ק צריכה להיות מוגשת במת"ק, או :

ח. ישלח את הבקשה לוועדת ערר בפקס לקצין פניות הציבור כאשר בשום מקום בפקס לא מצוין מהו מספר הפקס של קצין פניות הציבור.

8. לאור זאת, אין זה מפתיע כי מרבית התושבים מגלים לראשונה כי באפשרותם לבקש בירור רמת"ק או דיון בוועדת ערר רק לאחר שהם פונים למוקד, אולם אז, במקרים רבים, כאשר המוקד פונה בשמם ומבקש זאת, הפניות נענות בשלילה היות וחלפו כבר יותר מ-45 ימים מהיום בו ניתנה ההחלטה (ופעמים רבות, לאחר הפנייה למוקד, מגלים התושבים לראשונה כי בקשתם נדחתה).

9. המינימום לו ניתן לצפות הוא כי המינהל האזרחי, אשר לא טרח להנגיש את הקפ"ק והוראותיו לאוכלוסייה ואשר אי עמידתו בלוחות הזמנים זכתה כבר לגינויים פעמים רבות מצד שופטי בית המשפט העליון, לא יסרב לדון בבקשות לבירור רמת"ק ולוועדת ערר אשר מוגשות למעלה מ-45 ימים לאחר שניתנה ההחלטה.

10. לדעתנו, המועד הקובע ממנו ייספר פרק הזמן בו ניתן לערער על סירוב לבקשה צריך להיות המועד בו נודע לתושב הן על הסירוב לבקשה, הן על אפשרותו להגיש בקשה לבירור רמת"ק או לדיון בוועדת ערר, ולא המועד בו הועברה התשובה בדבר הסירוב לקישור הפלסטיני.

11. בתשובתכם נכתב כי מועד העברת התשובה לקישור הפלסטיני ימשיך להיות המועד הקובע, אך במקרים שבהם יוכח כי לתושב לא נודע דבר הסירוב מסיבות שאינן בשליטתו, ניתן יהיה לשקול בחיוב את ההארכה של מועד זה מעבר ל-45 יום.

12. כאמור, הניסיון מלמד שרוב רובם של התושבים שבקשותיהם מסורבות אינם מקבלים את טופס הסירוב ואף אם הם מקבלים אותו, הם אינם יכולים לדעת האם וכיצד ניתן להשיג על הסירוב לבקשתם. מטבע הדברים, אין לתושב אפשרות להוכיח את הטענה שהסירוב לא הובא לידיעתו ו/או שהוא לא ידע על אפשרותו לערור על הסירוב. משכך, לטעמנו, אין מקום לדרוש מהתושבים להוכיח זאת כתנאי להארכת המועד מעבר ל-45 יום, אלא יש לצאת מההנחה שכך היה, אלא אם הוכח אחרת.

13. אלו הן רק שתי דוגמאות לדקדקנות קטנונית ובלתי סבירה מצד גורמי המינהל. שינוי גישה זו יקל לא רק על התושבים אלא גם על גורמי המינהל עצמם אשר יוכלו להקדיש את זמנם לטיפול מהותי בבקשות, לבירור רמת"ק ולדיונים בוועדות ערר, במקום לדחות בקשות מסיבות טכניות, בקשות אשר ברור שהן יוגשו מחדש והמת"ק יצטרך לטפל בהן ממילא, ובמקום לדחות בקשות ערר אשר הוגשו לאחר המועד הקבוע בקפ"ק היות והתושב לא ידע על האפשרות לערור, ולהטריח בנוסף לגורמי המינהל גם את פרקליטות המדינה ואת שופטי בית המשפט העליון.

בני משפחה של בעלי אדמות במרחב התפר

14. בסעיף 34 לפסק הדין בעתירות משטר ההיתרים (בג"ץ 9961/03 המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר נ' ממשלת ישראל ובג"ץ 639/04 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' מפקד כוחות צה"ל ביהודה ושומרון), נאמר:

"בנסיבות העניין שלפנינו נראה אכן על-פני הדברים כי המשיבים מכירים בזכותם של התושבים להמשיך לעבד את אדמותיהם ומבקשים להביא לכך שבעלי הזיקה לאדמות במרחב התפר ימשיכו בעיבודן, תוך מתן אפשרות לקרובי משפחה ועובדים אחרים לסייע להם בעבודתם."

15. במכתבנו ביקשנו כי תשונה המדיניות בעניין הנפקת היתרים עבור קרובים מדרגה ראשונה של בעלי אדמות במרחב התפר, כך שיונפקו לתושבים אלו היתרי כניסה למרחב התפר ללא תלות בטבלת קמ"ט חקלאות, באופן שישקף את הזיקה החזקה שיש להם לאדמות, כבני משפחה של בעלי אדמות וכיורשיהן העתידיים, כפי שהתחייבו המשיבים בעתירות משטר ההיתרים.

16. בתשובתכם נאמר לעניין זה כי:

- 1) הקפ"ק החדש, הינו מרחיב באופן יוצא דופן בכל הנוגע להיקף התושבים הזכאים לקבל היתר כניסה למרחב התפר.
- 2) הקפ"ק קובע באופן חד משמעי כי כל בעל אדמה (להזכיר - רשום או יורש), זכאי להכניס פועלים חקלאיים בהיקף המספיק לעיבוד אדמתו.
- 3) בנוגע לבני יורשים הרי שהקפ"ק מתיר הנפקת היתרים להם, מעבר לטבלת קמ"ט חקלאות וזאת בסמכות הרמת"ק, ועל פי שיקול דעתו.

ובהמשך: "עם זאת, אין בידנו לקבל את דרישתכם להתיר את כניסתם של תושבים למרחב התפר באופן אוטומטי, אך בשל קרבה משפחתית לבעל הקרקע, ללא ביצוע בדיקת קיומו של צורך חקלאי. ברי כי, מדובר בדרישה גורפת, אשר סותרת את הטעמים שעמדו בבסיס הקמת גדר הביטחון, ושאושרו על ידי בג"ץ".

17. הניסיון מוכיח כי לא ניתן להסתפק בסעיף סל כללי המשאיר לרמת"ק את שיקול הדעת להורות על הנפקת היתרים לקרובי משפחה מדרגה ראשונה מעבר למכסת המועסקים, "בהתאם לצורך ולשיקול דעתו בנסיבות העניין". על בני משפחה מדרגה ראשונה של בעלי אדמות, אשר הינם אף יורשי האדמות העתידיים, לקבל היתרי כניסה למרחב התפר מכוח זיקתם החזקה לאדמות משפחתם, ודאי וודאי אם אין מניעה ביטחונית לכניסתם למרחב התפר.

18. דומה כי ההמחשה הטובה ביותר לכך היא העתירה אשר הוגשה ביום 29.12.2016 בעניינו של מר עאיד צבאח (בג"ץ 10196/16). מר צבאח מחזיק בשני היתרי כניסה למרחב התפר כך שאין כל מניעה ביטחונית להנפיק לו היתר תעסוקה חקלאית אשר יאפשר לו לעבד את אדמות המשפחה ואין חשד כי הוא מבקש את ההיתר על מנת לנצל למטרות אחרות מאלו עבורן הוא יונפק. מר צבאח הוא אף היחיד ממשפחתו המבקש היתרים לצורך עיבוד החלקה. אף אחד אחר לא מבקש היתר לצורך זה.

19. זהו המקרה הקלאסי בו אין כל סיבה לסרב לבקשה לקבלת היתר תעסוקה חקלאית ויש להפעיל את שיקול הדעת ולהנפיק עבורו היתר. אלא שבפועל מר צבאח אשר היה אמור לקבל תשובה לבקשתו להיתר תעסוקה חקלאית תוך 4 שבועות, נאלץ לחכות 21 שבועות כדי לקבל היתר ל-13 ימים בלבד.

20. אם אין די בכך, ההיתר אותו קיבל היה מוגבל לשער אחד בלבד, הפתוח שלושה ימים בשבוע, כך שהוא יכול היה לעשות שימוש בהיתר 4 פעמים בלבד. הנפקת היתר לשער אחד בלבד שאינו פתוח בכל ימות השבוע מנוגדת להתחייבויות של המדינה לבג"ץ, התחייבויות אשר קיבלו תוקף של פסק דין בסעיף 33 לפסק הדין בעתירות משטר ההיתרים:

"בהקשר זה ציינה המדינה עוד בכתב התשובה כי ניתנה הנחייה לפיה בכל מקום בו שער חקלאי הקרוב לחלקות החקלאיות הרלוונטיות לעניינו של התושב אינו פתוח בכל ימות השנה, יצוין על גבי ההיתר שער או מעבר נוסף הנפתח בכל ימות השנה ואשר דרכו יוכל התושב להיכנס אל המרחב, בכפוף לכך שהמעבר לא יחייב את כניסת התושב לישראל".

21. לא מותר להזכיר כי הטעמים שעמדו בבסיס הקמת גדר הפרדה היו טעמים ביטחוניים ולא בדיקת קיומו של צורך חקלאי, ולכן אין סיבה למנוע את כניסתו של מי שאין מניעה ביטחונית לכניסתו למרחב התפר, אף אם זיקתו לאדמות הינה מכוח זיקת הבעלות של הוריו.

22. לעניין זה נזכיר כי במהלך הדיון ביום 27.7.2011 בעתירה בבג"ץ 5078/11 אבו-זר נ' המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית (להלן: עניין אבו-זר), אשר עסקה בתושב אשר בקשתו סורבה על אף שלא היתה כל מניעה ביטחונית לכניסתו למרחב התפר, הביע כבוד השופט פוגלמן את דעתו על התנהלות המשיבים וציין כי "בכל תיקי הגדר אתם מסבירים לנו (ש)אין בעיה זה קו התפר, ועכשיו אנו רואים את המציאות אז תעמדו מאחורי המילה שלכם... אני מרגיש פה סוג של מצג כפול" וכבוד הנשיאה ביניש הוסיפה כי "להיכנס לאזור לא צריך להיות קושי".

23. לאור האמור לעיל, נשוב ונבקש כי תשונה המדיניות בעניין הנפקת היתרים עבור בני משפחה מדרגה ראשונה של בעלי אדמות במרחב התפר, אשר אין מניעה ביטחונית לכניסתם למרחב התפר, כך שיונפקו לתושבים אלו היתרי כניסה למרחב התפר שלא כתלות בטבלת קמ"ט חקלאות, באופן שישקף את הזיקה החזקה שיש להם לאדמות, כבני משפחה של בעלי אדמות וכיורשים עתידיים.

שוכרי וחוכרי אדמות במרחב התפר

24. סעיף 9(ב) לתת-הפרק "היתרים לצרכים חקלאיים במרחב התפר" שבפרק ג' לקפ"ק קובע כי "חקלאי שהינו שוכר של חלקה יימנה במכסת המועסקים", וזאת בניגוד לחקלאי שהינו בעליה המקורי של חלקה, יורש חלקה או רוכש חלקה, אשר לא יימנו במכסת המועסקים, בהתאם לסעיף 9(א).

25. במכתבנו נאמר כי אין כל הצדקה להתייחס לשוכרי ולחוכרי אדמות במרחב התפר באופן שונה מבעלי אדמה, ובוודאי שאין להתייחס אליהם כאל פועלים שכירים נטולי זיקה לקרקע, ולמנותם במכסת המועסקים. לשוכרי וחוכרי אדמות, בדומה לבעלי אדמה, זכות מוקנית על הקרקע, אשר אינה תלויה בשאלה אם הם מעבדים אותה בעצמם או שמא הם מעסיקים פועלים לשם עיבודה.

לאור האמור, ביקשנו כי שוכרי וחוכרי אדמות במרחב התפר לא יימנו במכסת המועסקים, בדומה לבעלי אדמות.

אין בידנו לקבל את עמדתכם, כי מעמדם של שוכרי וחוכרי אדמות זהה לזה של בעל הקרקע. לטעמנו, בעל הקרקע הינו בעל זיקה חזקה יותר למרחב התפר, מזו של אדם השוכר/חוכר קרקע באזור זה.

זאת ועוד, מהניסיון שנצבר בתפעול משטר ההיתרים, נתגלתה בפני גורמי המנהל תופעה של ניצול לרעה של מדיניות מתן היתרים לשוכרי/חוכרי קרקעות, על ידי פיצול חלקות והשכרת/החכרת קרקעות מזעריות, לצורך קבלת היתרים בלבד, ותוך ניצול ההיתרים לרעה.

לפיכך, הוחלט כי שוכרים/חוכרים ימנו במכסת המועסקים, לצורך קבלת היתרים. עם זאת במקרים מיוחדים ניתן יהיה לפנות לרמת"ק בבקשה מנומקת לחרוג ממדיניות זו. הבהרה בעניין תתווסף לקפ"ק.

27. לטעמנו אין די באמירה הכללית לפיה "במקרים מיוחדים ניתן יהיה לפנות לרמת"ק בבקשה מנומקת לחרוג ממדיניות זו". אם, לדעתכם, יש תופעה של ניצול לרעה של המדיניות על ידי השכרת קרקעות מזעריות, הדרך להתמודד עם הסוגייה אינה באמצעות הענשתם של שוכרים תמימים, שלא יוכלו להיעזר בבני משפחה או בפועלים חקלאיים לצורך עיבוד האדמה.

דרישות חדשות של גורמי המינהל - טבלת קמ"ט חקלאות

28. כאמור לעיל, בפסק הדין בעתירות משטר ההיתרים ניתן ביטוי לכך ש: **"המשיבים מכירים בזכותם של התושבים להמשיך לעבד את אדמותיהם ומבקשים להביא לכך שבעלי הזיקה לאדמות במרחב התפר ימשיכו בעיבודן, תוך מתן אפשרות לקרובי משפחה ועובדים אחרים לסייע להם בעבודתם."**

29. על הבעייתיות שביחס אל בני משפחה של בעלי אדמות כאל פועלים חקלאיים ללא כל זיקה לאדמות משפחותיהם, עמדנו לעיל. בחודשים האחרונים התגלתה מגמה מדאיגה נוספת בפרשנויות הזויות שנותן המינהל לאמור בקפ"ק. דומה כאילו לאחר למעלה משבע שנים החליט מאן דהוא לקרוא מחדש את הקפ"ק ולפרש כל הוראה שבו בפירוש הפוגעני ביותר באוכלוסייה הנזקקת להיתרי כניסה למרחב התפר אותה הוא הצליח להעלות על דעתו. מיותר לציין כי דקדקנות דומה לא הופגנה כלפי אי עמידתם של גורמי המינהל בהוראות הקפ"ק.

30. מגמה זו ממחישה עד כמה צדק כבוד השופט פוגלמן כאשר במהלך הדיון בעתירה בבג"ץ 4034/11 שנערך ביום 7.9.2011, העיר לב"כ המשיבים כי **"בכל תיק בסוג הזה ההרגשה לא נוחה. אתם באתם בעתירות גדר וזה שטר ששוברו בצידו. אמרתם שיתנו היתרים מתאימים כדי למזער את הפגיעה במרקם החיים והעתירות נדחו ואנו רואים שבמבחן המציאות זה לא עומד"** (עמ' 2 לפרוטוקול).

31. טבלת קמ"ט חקלאות, אשר צורפה כנספח כבר לנוסח הראשון של הקפ"ק (אשר צורף להודעה המשלימה מטעם המדינה מיום 30.7.2009 בעתירות משטר ההיתרים), קובעת את מכסת העובדים הדרושה לחלקה, ביחס לסוג הגידול בה. נזכיר כי בעל האדמות אינו נכלל במכסת המועסקים.

32. אף אם אין אנו מסכימים להגבלת הנפקת ההיתרים בהתאם לטבלת קמ"ט חקלאות, בשבע וחצי השנים אשר חלפו מאז היא פורסמה לראשונה, קיבלו בני משפחה של בעלי אדמות היתרי תעסוקה חקלאית במרחב התפר, על פי הטבלה, על מנת שיוכלו לעזור בעיבוד אדמות המשפחה, ללא תלות בגודל מינימלי של הקרקע.

33. לאחרונה נתקלנו בפרשנות חדשה, אשר שינתה את הצורה בה נהגתם בכל השנים מאז 2009, לפיה בעל חלקה של פחות מ-5 דונמים אינו זכאי לקבל היתרים עבור עובדים כלל, וחייב לעבד את אדמתו לבד, ללא כל סיוע.

34. פרשנות זו פגעה במאות משפחות בהן ילדים סייעו להוריהם בעיבוד האדמה הן לפני משטר ההיתרים, הן בשבע וחצי השנים האחרונות. פגיעה חמורה זו אינה יכולה להיות מקובלת עלינו ושינוי כל כך מרחיק לכת בצורת התנהלות שנהגה מעל 7 שנים, אינו יכול להיעשות על פי גחמה.

35. הפירוש החדש שניתן על ידיכם להוראות טבלת קמ"ט חקלאות מביא למצבים אבסורדיים ולנוקים חמורים לבעלי אדמות פלסטינים, שאיתרע מזלם וגודל חלקתם קטן מ-5 דונמים. כך למשל, מצב בו בעל האדמות שבעלותו פחות מ-5 דונם הינו קשיש, חולה או מוגבל, ואין באפשרותו באופן פיזי לעבד את אדמותיו, או מצב בו בעלי האדמות אינם מתפרנסים מחקלאות בלבד, ומחזיקים בעבודה אליה הם

צריכים להגיע באופן סדיר. על פי הפרשנות החדשה שלכם, בעלי אדמות אלו **נדרשים בפועל להזניח את אדמותיהם** כיוון שאין ברשותם את הזמן או הכוח הפיזי הדרוש על מנת לטפל בהן טיפול מיטבי. **האם על רופא, מורה או עובד עירייה, העובד במשרה מלאה ושבעלותו פחות מ-5 דונם אדמות במרחב התפר, לעבד את האדמות לבדו? האין קשיש או נכה זכאי לסיוע מבני משפחתו או ממועסק שיכולים היו לסיע בעיבוד האדמות?**

36. ויצוין כי מתשובתכם עולה בבירור כי הכנסת פועלים חקלאיים אינה מותנית בגודל מינימלי של הקרקע היות ונכתב בה באופן חד משמעי "כי כל בעל אדמה... זכאי להכניס פועלים חקלאיים בהיקף המספיק לעיבוד אדמתו". נזכיר שוב כי על פי הקפ"ק, בעל האדמה אינו נכלל במכסת הפועלים.
37. פרשנות זו אף פוגעת בשוכרים אשר החלקה אותם הם שוכרים קטנה מ-5 דונמים. כך לדוגמה, בקשתו של תושב השוכר חלקה בשטח של 3 דונם ו-700 מ"ר להיתר כניסה למרחב התפר סורבה היות ולשיטתכם, מכיוון שהחלקה שהתושב שוכר קטנה מ-5 דונם, הוא לא זכאי להיתר תעסוקה חקלאית.
38. **אנו דורשים כי תורה מיד לגורמי המינהל לחזור בהם מפרשנות פוגענית ובעלת השפעות כה מרחיקות לכת זו.**

דרישות חדשות של גורמי המינהל - נוכחות בדיון בפני ועדת ערר

39. בקפ"ק נאמר לגבי ועדת הערר כך: **"ייעוד** – וועדה שמטרתה לבחון את טענות המבקש בדבר טיפול המת"ק בבקשתו, וכן לבחון ערר של מבקש שבקשתו סורבה ביטחונית, או לאחר בירור רמת"ק."
40. בחודש אוגוסט 2016, כשנתיים וחצי מהיום בו הוקמה ועדת הערר, נתקלנו לראשונה בדרישה כי הבקשה לדיון בוועדת ערר תוגש לא על ידי המבקש שבקשתו סורבה אלא על ידי בעלי הזיקה הקניינית לחלקה אם מדובר בהיתר תעסוקה חקלאית, או בעל העסק, אם מדובר בהיתר תעסוקה מסחרית, וכן שבעלי הזיקה הקניינית או בעלי העסק יהיו נוכחים בדיון בוועדה.
41. במכתבו של קצין פניות הציבור בה הופיעה לראשונה הדרישה נאמר: **"נדגיש, כי נוכחותם בוועדה שנדרשת עפ"י הוראות הקפ"ק" (הטעויות במקור).**
42. **לא ברור מהיכן נלקחה הטענה כי הדרישות שלא התושב שבקשתו סורבה יגיש את הבקשה אלא בעל הקרקע או העסק וכן שבעל הקרקע או העסק יהיה נוכח בוועדת הערר הינן "עפ"י הוראות הקפ"ק".** בקפ"ק לא מופיעות דרישות אלו וכאמור, במשך שנתיים וחצי לא נתקלנו בדרישות הללו.
43. אכן, ייתכן ויהיו מקרים בהם תהיה הצדקה לדרישה לנוכחותו של בעל הקרקע או העסק בוועדה. כך, לדוגמה, כאשר בקשה להיתר תעסוקה חקלאית סורבה בטענה שגודל הקרקע עברה נדרש ההיתר קטן מזה המצוין בבקשה והעניין הגיע לדיון בפני ועדת הערר, יש הגיון לדרישה שבעל הקרקע יהיה נוכח בדיון. אולם לטעמנו אין מקום לדרישה זו כאשר הטעם לסירוב טמון לא במעסיק, באדמתו או בעסקו, אלא במבקש הספציפי, כגון במקרים של סירוב ביטחוני. במקרים כאלה, נוכחותו של המעסיק בדיון איננה נדרשת לצורך בירור העניין, והיא אף פוגעת בפרטיותו של המועסק.

כניסת צאן למרחב התפר

44. הקמת גדר ההפרדה פגעה במספר משפחות המתגוררות בצידה המזרחי של הגדר ואשר נהגו מזה שנים רבות לרעות את צאנם במרחב התפר. בשנים הראשונות לאחר הקמת הגדר, המשיכו המשפחות לרעות את צאנן במרחב התפר מבלי להיתקל בקשיים מיוחדים.
45. בשנת 2013 קיבל המוקד, לראשונה, פניות מרועי צאן אשר לפתע נאסר עליהם להכניס את עדריהם למרחב התפר דרך שער 300. לאחר שפנינו אל ראש המינהל האזרחי דאז ואל קצין פניות הציבור, מסר קצין פניות הציבור בסופו של דבר, ביום 9.7.2013, כי **"פנייתך נבחנה בשנית בין גורמי המנהל האזרחי, בהמשך לבחינה פנימית זו הוחלט כי נכון לעת הזו יוכלו בעלי עדרי צאן להעביר את בעלי החיים בין מרחב התפר לבין איו"ש שאינו מרחב התפר" (סימוכין: מעב - 21428).**
46. לאחר שנתיים נוספות בהן המשיכו המשפחות לרעות את צאנן, בחודש אפריל 2015 הן נתקלו לפתע באיסור מוחלט על העברת צאנן אל מרחב התפר לצורך רעייתו.
47. לאור זאת, פנינו אליכם מספר פעמים ואף נאלצנו לעתור לבג"ץ בעניינו של אחד מרועי הצאן (בג"ץ 63/16). בתגובה מקדמית של המשיבים לעתירה צוין, בין השאר, כי:

5. על-פי הנמסר מהמנהל האזרחי לאזור יהודה ושומרון, בדיונים שהתקיימו בנושא זה התקבלה בחודש ינואר 2016 החלטה עקרונית על עדכון הקפ"ק, כך שתוסדר במסגרתו מטרת היתר לרעיית צאן. סוגיה זו מצויה כעת בעבודת מטה נרחבת, לצורך הגדרת סוג ההיתרים הרלוונטיים, קביעת הקריטריונים הנדרשים לצורך הנפקת היתר מרעה הצאן במרחב התפר. כן נבחנות סוגיות שונות הקשורות לעניין, ובכלל זאת, הצורך בפיקוח וטרינרי, אופן תיאום העברת המרעה, קביעת מכסות ביחס לגודל שטח המרעה, ועוד. בסיומה של עבודת מטה זו יידרש מטבע הדברים גם עדכון הקפ"ק כאמור.

48. בתגובה מטעם העותרים לתגובה המקדמית של המשיבים, נאמר, לעניין זה, כך:

"העותרים סבורים כי מדובר בטענה תמוהה היות ועל המשיבים היתה מוטלת חובה לעשות את עבודת המטה **בטרם** קיבלו את ההחלטה לפגוע ברועי צאן רבים ובפרנסתם **ולא לאחר מכן**. העותרים טוענים כי ההליך לפיו **קודם שללו** המשיבים מהעותר וממשפחתו את הזכות להיכנס למרחב התפר עם צאנם, **כפי שנהגו לעשות מעל לעשר שנים**, ורק **לאחר מכן** עושים המשיבים את עבודת המטה בסוגייה, הינו הליך לא תקין, לא ראוי ולא מוסרי. העותרים אף תוהים אם כך היו נוהגים המשיבים גם עם קהילות אחרות, שאינן קהילות חלשות של רועי צאן עניים ושוכני אוהלים, אשר כבשת הרש נגזלה מהם."

49. לאחרונה נמסר כי הנושא אמור להיות מוסדר בקפ"ק החדש. נבקשך לוודא הן כי נושא הכניסה של צאן למרחב התפר מוסדר, הן שההסדרה לא פוגעת בכבשת הרש של הרועים, אשר מקור לחמם נגדע.

החרמת היתרים

50. במכתבנו ציינו כי לעמדתנו, כאשר ההיתר של תושב מוחרם, יש לזמן אותו לבירור רמת"ק או לוועדת ערר, בהתאם לנסיבות, **באופן יזום ואוטומטי**. אין הצדקה להטיל על התושב את הנטל להשיג על החרמת ההיתר שלו, בפרט לאור העובדה שבדרך כלל לא נמסרת לתושב החלטה על החרמת ההיתר, ומן הסתם תושבים רבים אינם מודעים לאפשרות או לצורך להגיש בקשה כזו (ראו סעיפים 7-10 לעיל).

51. על אף שסירבתם לדרישתנו, הניסיון שנצבר בשנים האחרונות מלמד על הצדק שבדרישה. בעוד שבעבר, מרבית התושבים אשר פנו למוקד בנושא זה היו תושבים אשר היתריהם הוחרמו פיזית, בעת מעברם בשער או בנסיבות אחרות ואף אם לא נאמר להם כי באפשרותם להשיג על כך, לכל הפחות הם היו מודעים לכך שההיתר הוחרם ופעמים רבות גם לסיבת החרמה, בשנים האחרונות מרבית התושבים הפונים למוקד בנושא זה הינם תושבים המחזיקים בהיתר בתוקף, אשר יום בהיר אחד, ללא כל הודעה מוקדמת, לא התאפשר להם להיכנס למרחב התפר באמצעות ההיתר, מבלי שנמסר להם מדוע.

52. כאשר התושבים פונים למוקד, בדרך כלל לאחר שניסו במשך מספר שבועות להיכנס שוב ושוב ללא הצלחה, והמוקד פונה לקצין פניות הציבור, התשובה שמתקבלת הינה כי ההיתרים "הותלו" היות ונכנסה מניעה ביטחונית נגד התושב.

53. עם כל הכבוד, אין כל סיבה מדוע תושב המחזיק בהיתר כניסה בתוקף ולא הפר את תנאיו, ייאלץ להמתין על מנת לגלות כי היתרו "הותלה" וכי באפשרותו לבקש דיון בוועדת ערר.

54. **היות ומדובר במניעה ביטחונית אשר על פי הקפ"ק מצריכה ממילא דיון בוועדת ערר, מן הראוי שגורמי המינהל יצרו קשר עם התושב שהיתרו "הותלה", ידווחו לו על כך על מנת שלא ישחית את זמנו בניסיונות לעשות שימוש בהיתר, ויזמנו אותו לדיון בפני ועדת ערר.**

יוער, כי בעבר פנינו אל היועמ"ש בדרישה כי "עם ההודעה על ביטול ההיתר, יימסר לתושב הטעם לביטול היתרו, ובכלל זה פרפראזה, וכן יובהר לו כי באפשרותו לערור על ביטול היתרו במסגרת ועדת ערר". בשיחה שנערכה ביום 3.11.2014, בין סגן אבישי שדה לבין עו"ד ניצן אילני ממשרדו של הח"מ, הודיע סגן שדה כי ההצעה שהועלתה על ידינו נבחנת בחיוב, וביום 6.7.2015 אף מסר, בשיחה נוספת עם עו"ד אילני, כי העניין יתוקן בקפ"ק החדש (שלנו: 22171 מיום 29.6.2014, 23158 מיום 10.8.2014, 23550 מיום 7.9.2014, 24023 מיום 5.10.2014, 24790 מיום 15.12.2014; שלכם: 769612 מיום 24.7.2014).

שינויים בלוחות הזמנים

55. בתשובתכם למכתבנו נכתב כי הוחלט לאפשר הגשת בקשות לחידוש היתרים עד **שמונה שבועות** לפני תום תוקף ההיתר. אנו מבקשים לוודא שהקפ"ק החדש עודכן בהתאם להחלטה זו.

56. בנוסף, בתשובתכם הודעתם כי "ביחס לסירובים שמקורם בטעמים ביטחוניים גרידא, נבחנת בימים אלו האפשרות לאפשר לתושבים להגיש בקשה חדשה להיתר כחצי שנה לאחר מועד הסירוב" (סעיף 3(ג)2) למכתב). אנו סבורים כי מן הראוי שהתקופה תהיה קצרה משישה חודשים אך נבקש לוודא שבקפ"ק החדש אכן הופחתה התקופה בה לא ניתן להגיש בקשה חדשה מתשעה חודשים לאחר מועד הסירוב **לשישה חודשים לכל היותר**.

57. באשר לסירובים מטעמים שאינם ביטחוניים, הודעתם כי "באם תוגש בקשה חדשה ביחס לאותה חלקת קרקע, ואשר נתמכת במסמכים חדשים, אשר משנים את התמונה באופן מובהק, נקבל את הבקשה ונבחן אותה שוב", קרי בטרם חלפו תשעה חודשים ממועד הסירוב (סעיף 3(ג)1) למכתב).

58. בהמשך לכך, **נבקש כי ייקבע בקפ"ק כי קבלת הבקשה ובחינתה בטרם חלפו תשעה חודשים ממועד הסירוב לא תוגבל למצב בו מוגשים מסמכים חדשים, אלא תתאפשר בכל מקרה בו קיים שינוי של המצב העובדתי**. כך, למשל, אילו סורבה בקשתו של התושב מאחר וקיימים די היתרים לחלקה, אולם בפרק הזמן שחלף ממועד הסירוב פחת משמעותית מספר המחזיקים בהיתרים עבור החלקה, אזי מדובר בשינוי עובדתי המצדיק את בחינת הבקשה מחדש.

בירור סטטוס הטיפול בבקשות

59. במכתבנו ביקשנו שזמן הטיפול בבקשה לבירור סטטוס יהיה קצר יותר מהשבועיים שהוקצבו לכך בקפ"ק 2014. בירור סטטוס איננו הליך מורכב או תובעני, ובהחלט ניתן לקצר את זמן הטיפול בנושא לפחות משבועיים. קיצור משך הטיפול בבקשה לבירור סטטוס הוא משמעותי במיוחד לאור העובדה שלא ניתנים לתושבים אישורים על הגשת הבקשות להיתרים, כך שעד למתן תשובה לבקשה לבירור סטטוס, אין כל ערובה לכך שהבקשה טופלה או אפילו נקלטה.

60. בתשובתכם מסרתם כי: "באפשרות נציגי הקישור הפלסטיני לספק תשובה מהימנה, לתושב המבקש לברר את סטטוס הטיפול בבקשתו". אנו מברכים על הודעתכם כי אתם רואים בתשובת הקישור הפלסטיני תשובה מהימנה. בעבר, הועלו על ידיכם טענות בעניין, וזאת אף לאחר שהוצגו אסמכתאות לקבלת הבקשה להיתר על ידי המת"ק שסיפקו נציגי המת"ק לקישור הפלסטיני (ראו בג"ץ 660/13 **טועמה נ' המפקד הצבאי לאיזור הגדה המערבית**). אנו מקווים שלאור האמור במכתבכם, לא תועלנה על ידיכם טענות דומות בעתיד.

מעבר קטין

61. במכתבנו ביקשנו כי מעבר קטינים כנלוויים לבעלי היתרים לא יוגבל לבעלי היתרים מסוג חקלאי וצרכים אישיים בלבד. בתשובתכם ציינתם כי תאפשרו זאת גם למחזיקי היתר לצרכי מסחר אך סירבתם להיענות לדרישתנו לאפשר מעבר קטינים בלוויית מחזיקי היתרי תעסוקה חקלאית או מסחרית, מאחר ו"בעלי היתרים אלו אינם בעלי זיקה ישירה למרחב התפר, כי אם מוזמנים מטעם בעל היתר חקלאי או מסחרי" וכי "ככל שקטין נדרש להיכנס למרחב התפר, באפשרותו להגיש בקשה להיתר כניסה, אשר תיבחן בהתאם לנהלים המפורטים בקפ"ק". אנו מברכים על תוספת זו ומבקשים לוודא כי היא הוכנסה לקפ"ק החדש אך עומדים על הדרישה לפתיחת אפשרות זו לבעלי כל סוגי ההיתרים מהסיבות הבאות:

ראשית, מכיוון שהאמור בתשובתכם מתעלם מכך שפעמים רבות מדובר במחזיקי היתרים שהינם בני משפחתם של בעלי אדמות או עסקים במרחב התפר ולעיתים אף יורשים עתידיים.

שנית, על פי סעיפים 7 לפרק א' ו-3 לתת הפרק "מעבר קטין" שבפרק ד' לקפ"ק, ניתן להנפיק היתרים אך לקטינים **שמלאו להם 12 שנים**. ואולם, דווקא בעלי היתרי תעסוקה חקלאית או מסחרית שהינם הורים לקטינים בגילאי 0-12, אשר כאמור, אין באפשרותם להנפיק לילדיהם היתר נפרד, עלולים להיתקל בצורך דחוף כגון מחלה או חופשה שעשוי לאלץ אותם לקחת עמם את ילדיהם לעבודה. ויוזכר, כי תינוקות וילדים בגיל הרך אינם יכולים להישאר לבדם בביתם.

לאור האמור, **אנו עומדים על דרישתנו** כי התלוותו למרחב התפר של קטין, שאינו מתגורר או לומד במרחב התפר, לקרוב משפחתו, **לא תוגבל דווקא לסוגי היתרים מסוימים** בהם מחזיק קרוב המשפחה, **וזאת, לכל הפחות, בכל הנוגע לקטינים בגילאי 0-12**, אשר כאמור לא ניתן להנפיק עבורם היתר נפרד.

ועדת ערר כערכאת ערעור על בירור רמת"ק

62. במכתבנו ביקשנו כי תבוטל הדרישה לקיום ועדת ערר כערכאת ערעור שנייה על סירוב לבקשה לאחר בירור רמת"ק, כיוון שהדבר מאריך את הזמן שהתושב נדרש לחכות עד להגשת עתירה בנושא הסירוב. בתשובתכם הבהרתם כי אינכם מתכוונים לבטל את הדרישה. לטעמנו, כיוון שאתם עומדים על קיום הליך ערעור כפול, יש לקצר את ההליך, כך שבמקום שהחלטה על הצורך בקיום דיון בוועדה תתקבל בתוך שבוע

מקבלת הבקשה לקיומה, ולאחר מכן הוועדה תכונס בתוך שלושה שבועות, הועדה תכונס בתוך שבועיים מיום הגשת הבקשה לקיום דיון בוועדה.

טפסי סירוב

63. תושבים רבים שבקשותיהם להיתרים נדחות או מסורבות אינם מקבלים את טופס הסירוב לבקשתם, והדבר מקשה מאוד על ההשגה על החלטה ומאריך את משך ההליכים הנוגעים לה. חלק מהתושבים שלא קיבלו היתרים או החלטות הדוחות את בקשותיהם פונים למוקד להגנת הפרט לסיוע בקבלת ההיתר, שפונה אליכם על מנת לברר את סטטוס הטיפול בבקשה. על מנת לייעל את ההליך ולהקטין את הפגיעה בתושבים, **נבקש כי כאשר אתם משיבים לפניית של המוקד להגנת הפרט בעניין תושבים שבקשותיהם נדחו או סורבו, טופס הסירוב לבקשה יצורף למכתב התשובה.**

שערי הכניסה למרחב התפר

64. נבקש כי בקפ"ק החדש תפורסם רשימה של כל השערים, בחלוקה לנפות, עם פירוט של ימי ושעות הפתיחה של כל שער.

נושאים נוספים

65. במכתבנו ביקשנו כי כאשר הטיפול בבקשות להיתרים מתעכב, יונפקו לתושבים מבקשי ההיתרים היתרים זמניים לפרקי זמן קצובים, עד לקבלת החלטות בבקשותיהם, וזאת **מיוזמתכם** וללא צורך בהגשת בקשה מיוחדת. בין היתר, יישום בקשה זו ייתר את הצורך של התושב לערור על אי הטיפול בבקשתו במועד. הדבר נכון שבעתיים כאשר מדובר בעיכוב בבקשה לחידוש היתר.

66. בנוסף, אנו מבקשים כי תבוטל הדרישה להגיש בקשה לוועדת ערר במקרה שהבקשה להיתר לא טופלה במועד, שכן דרישה זו מגלגלת על התושב את הכשל שלכם בטיפול בבקשה במועד, ומטילה עליו נטל בירוקראטי נוסף ללא כל הצדקה.

לסיכום

67. כידוע, המוקד להגנת הפרט התנגד למשטר ההיתרים ואף עתר נגדו והוא סבור גם עתה כי מן הראוי לבטל את משטר ההיתרים. עם זאת משעה שניתן פסק הדין בעתירות משטר ההיתרים, מן הראוי כי גורמי המינהל יעמדו בהתחייבותיהם ובהוראותיו של פסק הדין.

68. מזה מספר שנים שאנו עדים למדרון חלקלק בהתנהלות המינהל. לצורך מתן אישורו של בית המשפט העליון לבניית הגדר ולמשטר ההיתרים, הבטיחו המשיבים בעתירות משטר ההיתרים ובעתירות נוספות, כי הנזק אשר ייגרם לאוכלוסייה הנפגעת מבניית הגדר וממשטר ההיתרים יהיה מינימלי. **לאחר שניתן פסק הדין בעתירות משטר ההיתרים, ובניגוד מוחלט לנאמר בו, הכביד הצבא את ידו על התושבים הפלסטינים הזקוקים להיתרי כניסה למרחב התפר. שינויי מדיניות מצדכם עליהם עמדנו לעיל, מהווים גלישה נוספת במדרון.**

69. ונוכיר, כי אין זו דעתנו בלבד היות וגם בית המשפט הנכבד העליון הבחין בכך שהמשיבים לא עומדים בהבטחותיהם.

70. כך, למשל, בדיון שנערך ביום 17.11.2014, בפני הרכב בראשות המשנה לנשיא (כתוארה אז) נאור והשופטים סולברג ומזוז, בבג"ץ 5077/14 ריאן נ' המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית, תהתה כבוד המשנה לנשיא נאור: **"אי אפשר למצוא פה פתרון? האיש נגדע מקום פרנסתו. אי אפשר למצוא דרך ביניים לא קיצונית?"** (בעמ' 1 לפרוטוקול).

71. וביום 6.6.2013, במהלך הדיון בעתירות בבג"ץ 3592/13, בבג"ץ 3594/13 ובבג"ץ 3595/13, אמר כבוד השופט ג'ובראן כי **"אנחנו מדברים באנשים, אנשים רגישים, יש להם זכויות ורגשות, צריך לכבד אותם ולעשות את האיזונים. ביקשנו מהמדינה לעשות את האיזונים בצורה כזאת שהיא צריכה להקל כמה שיותר"** (עמ' 3 לפרוטוקול), והדגיש כי **"הכלל זה לתת והחריגים לא לתת"** (שם).

72. ונוכיר כי בפסק דין שניתן לאחרונה (בג"ץ 3764/16 עלי נ' המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית. 5.7.2016), הביע בית המשפט העליון את אי שביעות רצונו מכך שגורמי המינהל האזרחי אינם טורחים להשיב במועד לפניית אליהם ומאלצים את הפונים להגיש עתירות. וכך כתב כבוד המשנה לנשיאה:

"מעבר לכך תוגש בתוך שבוע הודעה מטעם המשיב בליווי תצהיר של ראש המינהל האזרחי בשאלה החוזרת פעם אחר פעם, מדוע אין משיבים במועד לפונים במקרים כגון דא, והם נאלצים להגיש עתירה על כל בזבוז המשאבים של הצדדים, בית המשפט (שכמובן מי מתחשב בו בכלל

ובזמנם של אנשי המזכירות והשופטים); וברגע האחרון, לאחר שנלמד התיק, מוסרת המניעה. נלאינו מכגון דא. ההודעה תכלול מנגנון למניעת מצבים חוזרים ונשנים אלה."

73. על אף שבית המשפט הביע את אי שביעות רצונו מהתנהגותם של גורמי המינהל האזרחי, בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, גם כאן התבקשה על ידי המשיבים ארכה להגשת ההודעה, ורק ביום 4.9.2016 הגישו המשיבים את הודעתם אשר לוותה בתצהירך בו נאמר, בין היתר, כך:

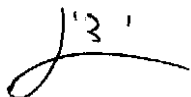
טיפול מיטבי בבקשות התושבים המלסטטים למנחל האזרחי ובפניותיהם, תוך עמידה במסגרות הזמנים הקבועות בחלים למתן תשובה, הינו, בראייתנו, נושא בעל חשיבות גבוהה.

לאחר שהובאה לידיעתו החלטת בית המשפט הנכבד בבג"ץ 3764/16, ועל מנת למנוע הישנות מקרים שכחם מוגשות עתירות לבית המשפט מנקבות אי מתן מענה למינים במתעד, מצאתי לנכון להפיץ מספר הנחיות לבעלי התפקידים הנוגעים בדבר, שמטרתן הידוק תהליכי התקנת אחר המענה לפניות, ובכלל זה לבקשות השרות מניעת יציאת לח"ל.

אנו מברכים כמובן על החשיבות הרבה שאתה נותן לטיפול מיטבי בבקשות התושבים ומקווים כי הנחיותיך בנושא, אשר טרם ראינו את יישומן בשטח, ישאו פרי.

74. נודה להתייחסותך להערות וההצעות לשינוי הוראות הקפ"ק, לקראת פרסום נוסחו החדש, אותן העלינו במכתב זה. ככל שאתה סבור כי קיים צורך בפגישה לשם הבהרת הערותינו והצעותינו, כמובן שנשמח להשתתף בפגישה כאמור.

בתודה מראש,

ידין עילם, עורך דין

העתקים:
אלי"מ אייל טולדנו, יועמ"ש הגדה המערבית, באמצעות פקס
סגן בר נאוראני, קצין פניות הציבור, לשכת ראש המינהל האזרחי, באמצעות דוא"ל